
បឹងចុងក្រោយក្នុងរាជធានីភ្នំពេញ

ការពិនិត្យ និងត្រួតពិនិត្យ #៤០

ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៩

អង្គការសហគមន៍ធានាគ្នា (STT) ត្រូវបានបង្កើតឡើងនៅឆ្នាំ ២០០៥ និងត្រូវបានចុះបញ្ជីជាអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលក្នុងស្រុកជួយគាំទ្រដល់សហគមន៍ក្រីក្រនៅក្នុងរាជធានីភ្នំពេញ នៅឆ្នាំ២០០៦។ អង្គការសហគមន៍ធានាគ្នា ចាប់ផ្តើមជាអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលក្នុងស្រុក ដែលផ្តោតទៅលើការជួយលើកកម្ពស់ផ្នែកបច្ចេកទេសដល់សហគមន៍ក្រីក្រ និងបន្ទាប់មកចាប់ផ្តើមរីកលូតលាស់ខ្លួនដោយផលិតផលផែនការសហគមន៍ក្រីក្រ ការសិក្សាស្រាវជ្រាវ និងការតស៊ូមតិ ដើម្បីសម្រេចគោលដៅរបស់ខ្លួនក្នុងការជួយដល់សហគមន៍ក្រីក្រនៅក្នុងរាជធានីភ្នំពេញ ឱ្យទទួលបាននូវសិទ្ធិដីធ្លី និងសិទ្ធិលំនៅឋាន។ អង្គការសហគមន៍ធានាគ្នា សូមថ្លែងអំណរគុណចំពោះអ្នកដែលបានចូលរួមក្នុងកិច្ចស្រាវជ្រាវនេះ ជាពិសេសប្រជាពលរដ្ឋមូលដ្ឋានដែលរស់នៅជុំវិញបឹងទាំងនេះ។

សម្រាប់ព័ត៌មានបន្ថែម សូមទាក់ទង៖

ទូរស័ព្ទលេខ៖ (+៨៥៥) ២៣ ៥៥៥ ១៩ ៦៤

អ៊ីម៉ែល៖ info@teangtnaut.org

គេហទំព័រ៖ www.teangtnaut.org ហ្វេសប៊ុក៖ https://www.facebook.com/teangtnaut

Twitter: https://twitter.com/teangtnaut

មាតិកា

មាតិកា	i
១. សេចក្តីផ្តើម	១
២. វិធីសាស្ត្រស្រាវជ្រាវ	២
៣. សាវតារ	៣
តើអ្វីទៅជាបឹង? តើអ្វីទៅជាតំបន់ដីសើម?	៣
បឹង	៣
តំបន់ដីសើម	៤
តម្លៃនៃបឹង និងតំបន់ដីសើម	៥
សម្រាប់បុគ្គល	៥
សម្រាប់ក្រុមឯកជន	៥
សម្រាប់រាជធានីភ្នំពេញ និងសាធារណៈ	៦
សម្រាប់ពិភពលោក	៦
៤. ការអភិវឌ្ឍសំខាន់ៗ	៧
បឹង	៧
តំបន់ដីសើម	៧
បឹងកក់	១១
ការប្រើប្រាស់ដោយប្រជាពលរដ្ឋ	១២
សារៈសំខាន់ផ្នែកបរិស្ថាន	១២
អនាគតរបស់បឹង	១២
បឹងតាមោក	១៤
ការប្រើប្រាស់ដោយប្រជាពលរដ្ឋ	១៥
សារៈសំខាន់ផ្នែកបរិស្ថាន	១៧
អនាគតនៃបឹង	១៧
តំបន់ដីសើមបឹងទំពុន ឬជើងឯក	១៩
ការប្រើប្រាស់ដោយប្រជាពលរដ្ឋ	២០
សារៈសំខាន់ផ្នែកបរិស្ថាន	២១
៥. សេចក្តីសន្និដ្ឋាន	២៣
៦. អនុសាសន៍	២៤

អ្នកនេសាទនៅលើផ្ទៃបឹងតាមោក (ដោយអង្គការសមាគមធាងត្នោត ឆ្នាំ២០១៩)

---

១. សេចក្តីផ្តើម

ចាប់តាំងពីឆ្នាំ២០០៣មក ម្ចាស់គម្រោងអភិវឌ្ឍន៍ទីក្រុងរណប និងបុរីជាច្រើនបានចាប់ផ្តើមចាក់ដីខ្សាច់ លុបបឹង និងតំបន់ដីសើមក្នុងរាជធានីភ្នំពេញ។ បឹងប្រមាណ៦០ភាគរយ និងតំបន់ដីសើម៤០ភាគរយ ត្រូវបាន ចាក់លុប។

ជីវភាពប្រជាពលរដ្ឋជាច្រើនដែលពឹងផ្អែកលើបឹង និងដីសើមទាំងនោះកំពុងទទួលរងផលប៉ះពាល់ ដោយប្រជាពលរដ្ឋជាច្រើនពាន់គ្រួសារត្រូវបានគេបណ្តេញចេញពីលំនៅឋាន ឬប្រឈមនឹងការគំរាមកំហែងពី ការបណ្តេញចេញនៅថ្ងៃខាងមុខ ខណៈដែលគម្រោងអភិវឌ្ឍន៍នៅបន្តគំរាមកំហែងលំនៅឋាន និងការងាររបស់ ប្រជាពលរដ្ឋទាំងនោះ។ ផលប៉ះពាល់ផ្នែកបរិស្ថាននៃនិន្នាការទាំងនេះ នៅមិនទាន់ត្រូវបានគេដឹងច្បាស់លាស់ នៅឡើយ ប៉ុន្តែការប៉ាន់ស្មានមួយចំនួនបង្ហាញនូវផលអាក្រក់ធ្ងន់ធ្ងរដែលនឹងកើតមានឡើង ដូចជាទឹកជំនន់ ការ បំពុលបរិស្ថាន និងការថមថយនៃទីបង្កកំណើតរបស់មច្ឆាក្នុងបឹងទាំងនោះ។

របាយការណ៍នេះ ផ្តល់នូវទិដ្ឋភាពស្ថានភាពបច្ចុប្បន្ននៃបឹង និងតំបន់ដីសើមធំៗដែលនៅសល់ចុង ក្រោយ និងបង្ហាញពីផលវិបាកដែលអាចនឹងកើតមានឡើង ប្រសិនបើបឹង និងតំបន់ដីសើមទាំងនោះ ត្រូវបាន បាត់បង់។ របាយការណ៍នេះ រកឃើញថា បឹង និងតំបន់ដីសើមគឺសម្រាប់បម្រើផលប្រយោជន៍សាធារណៈ ហើយ ការថែរក្សាតំបន់ទាំងនោះ គួរតែត្រូវបានយកចិត្តទុកដាក់ឱ្យបានល្អ និងអាទិភាពបំផុតដើម្បីឱ្យរាជធានីភ្នំពេញ ក្លាយទៅជាទីក្រុងដែលមានបរិស្ថានល្អ និងមានការចូលរួមពីគ្រប់ប្រជាពលរដ្ឋ។

---

២. វិធីសាស្ត្រស្រាវជ្រាវ

វិធីសាស្ត្រស្រាវជ្រាវដែលបានយកមកប្រើប្រាស់នៅក្នុងរបាយការណ៍នេះ ផ្អែកលើរបាយការណ៍អង្កេតការសាកសួរ និងការធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពព័ត៌មានជាមួយសហគមន៍ ការសិក្សាលើព័ត៌មាន និងឯកសារពាក់ព័ន្ធដែលមានស្រាប់ ការគូរផែនទី និងវិធីសាស្ត្រលើការវាយតម្លៃពីផលប៉ះពាល់របស់អង្គការសមាគមធាងត្នោត។

ការរកឃើញទាំងអស់មានលក្ខណៈជាក់លាក់ និងកាន់តែត្រឹមត្រូវអាស្រ័យលើព័ត៌មានដែលទទួលបានពីសមាជិកសហគមន៍ និងរូបភាពពីផ្កាយរណប មានន័យថា ពេលខ្លះរូបភាពពីលើអាកាសអាចមិនសុក្រិត និងគ្រាន់តែជាការប៉ាន់ស្មានប៉ុណ្ណោះ។

ដើម្បីគណនាចំនួនបឹង នៅក្នុងរាជធានីភ្នំពេញ ការស្រាវជ្រាវនេះបានធ្វើការកំណត់បឹងដែលត្រូវសិក្សាជាក់ស្តែងដោយបានប្រើប្រាស់របាយការណ៍ ស្តីអំពីបឹងពីមុនរបស់អង្គការសមាគមធាងត្នោត។^១ បឹងជាច្រើនផ្សេងទៀតនៅក្នុងរាជធានីភ្នំពេញទំនងជាមិនទាន់ត្រូវបានវាយតម្លៃ ដោយសារទំហំរបស់បឹងទាំងនោះមានលក្ខណៈតូច។

តំបន់ដីសើមដែលត្រូវបានជ្រើសរើសយកមកសិក្សាផ្អែកលើរូបភាពពីផ្កាយរណបក្នុង ឆ្នាំ២០០០ ២០០១ ២០០៣ និង ២០០៦ ដែលមានទំហំសរុបលើសពី ០,៥ គីឡូម៉ែតការ៉េប៉ុណ្ណោះ។

ហេតុដូច្នោះ ទោះបីជាតំបន់ដីសើម និងបឹងមួយចំនួនមិនត្រូវបានបញ្ចូលក្នុងការសិក្សា តែរបាយការណ៍នេះបានស្រាវជ្រាវលើតំបន់ដីសើម និងបឹងធំសំខាន់ៗទាំងអស់នៅក្នុងរាជធានីភ្នំពេញ។

---

^១ អង្គការសមាគមធាងត្នោត (ឆ្នាំ២០១៥) ការពិត និងតួលេខ#២៨៖ បឹងនៅក្នុងរាជធានីភ្នំពេញ

៣. សាវតារ

តាំងពីអតីតកាល បឹង និងតំបន់ដីសើមគ្របដណ្តប់មួយភាគធំនៃរាជធានីភ្នំពេញ ដោយសារតែស្ថានភាពដីនៅទីនោះមានរយៈកំពស់ទាប ម៉្យាងវិញទៀត រាជធានីភ្នំពេញស្ថិតនៅតាមច្រាំងទន្លេមេគង្គ និងទន្លេសាប។ រាជធានីភ្នំពេញ ស្ថិតនៅចំកណ្តាលនៃតំបន់ទំនាបលិចទឹក ដែលលាតសន្ធឹងចាប់ពីបឹងទន្លេសាបដល់ដីសណ្ត ទន្លេមេគង្គនៅភាគខាងត្បូងនៃប្រទេសវៀតណាម។ នៅខណៈដែលរាជធានីភ្នំពេញកាន់តែរីកធំ បឹង និងតំបន់ដីសើមជាច្រើននៅក្បែរនោះ ត្រូវបានលុបដោយសារការចាក់ដីខ្សាច់សម្រាប់សាងសង់អគារ។ បឹង និងតំបន់ដីសើមជាច្រើនបានផ្តល់នូវផលប្រយោជន៍ជាច្រើនផ្នែកសេដ្ឋកិច្ចទៅដល់កសិករ និងអ្នកនេសាទ។

នៅពេលដែលទីក្រុងចាប់ផ្តើមរីកកាន់តែធំ កសិករ និងអ្នកនេសាទទាំងនោះកាន់តែប្រឈមនឹងការគំរាមកំហែងពីម្ចាស់គម្រោងអភិវឌ្ឍន៍ដែលចង់ចាក់ដីលុប និងសាងសង់សំណង់អគារដើម្បីទទួលបានប្រាក់ចំណេញ។ សកម្មភាពទាំងនេះ ពេលខ្លះផ្តល់ផលប៉ះពាល់ដល់សហគមន៍ទាំងមូលនៅក្នុងតំបន់ទាំងនោះ។

តើអ្វីទៅជាបឹង? តើអ្វីទៅជាតំបន់ដីសើម?

បឹង

យោងតាមច្បាប់ភូមិបាលកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០១ បឹងធម្មជាតិ គឺជាទ្រព្យសម្បត្តិសាធារណៈរបស់រដ្ឋ^២។ អនុក្រឹត្យស្តីពីការគ្រប់គ្រងអាងទន្លេ ឆ្នាំ២០១៥ បានផ្តល់នូវនិយមន័យនៃបឹងនៅក្នុងមាត្រា ៤ ដោយបានលើកឡើងថា បឹង “សំដៅទៅលើផ្ទៃទឹកធំល្វឹងល្វើយកើតពីទីជម្រាល ឬជម្រៅធម្មជាតិ ដែលអាចមានទឹក ឬគ្មានទឹកទៅតាមរដូវកាល និងមានប្រភពទឹកមកពីទន្លេ ស្ទឹង ព្រែក ឬពីតំបន់ផ្ទៃរងទឹកភ្លៀង”។^៣ និយមន័យនេះពុំបានផ្តល់នូវភាពច្បាស់លាស់ អំពីរបៀបដែលច្បាប់កំណត់ព្រំប្រទល់នៃបឹង ក្នុងករណីដែលវារួមបញ្ចូលទាំងតំបន់ទ្រនាប់ ឬក្នុងករណីដែលវាមានទឹកទៅតាមរដូវកាល។ ច្បាប់នៅមិនទាន់បានកំណត់ឱ្យបានច្បាស់លាស់អំពីបញ្ហានៃការប្រែប្រួលរូបរាង និងស្ថានភាពបឹងនៅឡើយទេ។^៤ ចំពោះបឹងនៅប្រទេសកម្ពុជា ដែលជាប្រទេសទទួលឥទ្ធិពល ពីខ្យល់មូសុង ផ្ទៃបឹងអាចប្រែប្រួលព្រំប្រទល់ជាញឹកញយ ទៅតាមរដូវកាល គឺអាចកើនឡើងទំហំដោយសារទឹកជំនន់ ឬរលាយបាត់រូបរាងដោយសារគ្រោះរាំងស្ងួត។ ការបញ្ជាក់ឱ្យបានច្បាស់លាស់ថាកន្លែងណាជាបឹង ឬមិនមែនជាបឹង គឺមានសារៈសំខាន់ណាស់ដែលទាក់ទងនឹងច្បាប់ភូមិបាល ព្រោះវានឹងមានឥទ្ធិពលដល់ការកាន់កាប់ជាក់ស្តែងរបស់ប្រជាពលរដ្ឋដែលរស់នៅតាមមាត់បឹង ក្នុងផ្ទៃបឹង និងតំបន់ជាប់បឹង។

ច្បាប់ភូមិបាល បានបង្ហាញយ៉ាងច្បាស់ថាបឹងធម្មជាតិ គឺជាទ្រព្យសម្បត្តិសាធារណៈ ការទាមទារសិទ្ធិជាម្ចាស់កម្មសិទ្ធិទៅលើបឹងធម្មជាតិ គឺជាការបំពានដោយផ្ទាល់ទៅនឹងច្បាប់^៥ ប៉ុន្តែចំណុចដែលកំណត់ថាត្រង់ណាជាផ្ទៃបឹងគឺនៅតែមិនទាន់មានភាពច្បាស់លាស់នៅឡើយ លុះត្រាតែមានការវាស់វែង និងកំណត់និយាមកជាផ្លូវការ ។ ករណីបឹងតាមោក ព្រំប្រទល់នៃបឹង ឬផ្ទៃបឹង មានការប្រែប្រួលស្ទើររាល់ខែ ហើយទើបតែនៅ ឆ្នាំ២០១៦

^២ មាត្រា ១៥
^៣ អនុក្រឹត្យលេខ ៩៨ (ឆ្នាំ២០១៥) ស្តីពីការគ្រប់គ្រងអាងទន្លេ មាត្រា ៤
^៤ ដូចខាងលើ មាត្រា ៨
^៥ ច្បាប់ភូមិបាល ឆ្នាំ២០០១ មាត្រា ៤៣

បឹងនេះត្រូវបានកំណត់ជាទ្រព្យសម្បត្តិសាធារណៈរបស់រដ្ឋនៅក្នុងអនុក្រឹត្យ ដោយមានការកំណត់ព្រំប្រទល់ និងនិយាមកាច្បាស់លាស់។^៦

ដោយសារតែបឹងធម្មជាតិ គឺជាទ្រព្យសម្បត្តិសាធារណៈ ដូចនេះវាជាកម្មសិទ្ធិរបស់ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរ ទាំងអស់ ហើយត្រូវបានគ្រប់គ្រង និងចាត់ចែងតាមរយៈរាជរដ្ឋាភិបាល។ ការលក់បឹងអាចធ្វើបានលុះត្រាតែបឹង នោះបាត់បង់ការប្រើប្រាស់ជាសាធារណៈរបស់វា។^៧ នៅពេលដែលបឹងមួយត្រូវបានកំណត់ថាបានបាត់បង់ការប្រើ ប្រាស់ជាសាធារណៈ បឹងអាចត្រូវបានគេកែប្រែពីទ្រព្យសម្បត្តិសាធារណៈរបស់រដ្ឋ ទៅជាទ្រព្យសម្បត្តិឯកជនរបស់ រដ្ឋ បន្ទាប់មកគេលក់ ឬជួលទៅក្រុមមនុស្សដទៃទៀតបាន។^៨

ព្រះរាជក្រឹត្យលេខ៣៣៩ បានកំណត់នូវបទបញ្ញត្តិ និងនីតិវិធីស្តីពីការធ្វើអនុប្រយោគទ្រព្យសម្បត្តិ សាធារណៈរបស់រដ្ឋ។^៩ ដើម្បីធ្វើចំណាត់ថ្នាក់ពីទ្រព្យសម្បត្តិសាធារណៈរបស់រដ្ឋ ទៅជាទ្រព្យសម្បត្តិឯកជនរបស់ រដ្ឋត្រូវមានលក្ខខណ្ឌដូចខាងក្រោម៖

- ១. ទ្រព្យសម្បត្តិនោះមិនមានផលប្រយោជន៍ដល់សាធារណៈ
- ២. ទ្រព្យសម្បត្តិនោះបានបាត់បង់មុខងារផលប្រយោជន៍សាធារណៈ
- ៣. ទ្រព្យសម្បត្តិនោះមិនអាចប្រើប្រាស់បានជាសាធារណៈ។^{១០}

យោងតាមអនុក្រឹត្យលេខ ១២៩ ដែលបានកំណត់គោលការណ៍ យុទ្ធសាស្ត្រ និងនីតិវិធីសម្រាប់ការ រៀបចំ និងចាត់ចែងទ្រព្យសម្បត្តិរបស់រដ្ឋ^{១១} អាជ្ញាធរដែលមានតួនាទីតាមដាន និងធ្វើរបាយការណ៍ស្តីពីស្ថានភាព នៃការប្រើប្រាស់ជាសាធារណៈនៃទ្រព្យសម្បត្តិសាធារណៈរបស់រដ្ឋ គឺជាអាជ្ញាធរគ្រប់គ្រងទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋ។^{១២}

ដូចដែលបានលើកឡើងនៅក្នុងរបាយការណ៍នេះ បឹងនិងតំបន់ដីសើមភាគច្រើននៅតែមានប្រយោជន៍ បម្រើដល់សាធារណៈជន ហើយគេនៅតែមិនទាន់ដឹងច្បាស់លាស់ថា តើបឹងទាំងនោះត្រូវបានគេធ្វើអនុប្រយោគ និងដាក់ជួលដោយរបៀបណានោះទេ។

តំបន់ដីសើម

ច្បាប់ភូមិបាលបានចែងអំពីបឹង តែមិនបានលើកឡើង អំពីតំបន់ដីសើមនោះទេ ទោះជាតំបន់នេះ អាចត្រូវ បានគេរាប់បញ្ចូលនៅក្នុងលក្ខខណ្ឌជាតំបន់ ឬទ្រព្យសម្បត្តិសាធារណៈ ដោយយោងតាមមាត្រា ១៥ នៃច្បាប់ ដដែលនេះក៏ដោយ។

^៦ អនុក្រឹត្យលេខ ២០ (ឆ្នាំ២០១៦)

^៧ ច្បាប់ភូមិបាល ឆ្នាំ២០០១ មាត្រា ១៦

^៨ ច្បាប់ភូមិបាល ឆ្នាំ២០០១ មាត្រា ១៧

^៩ ព្រះរាជក្រឹត្យលេខ ៣៣៩ (ឆ្នាំ២០០៦) ស្តីពីគោលការណ៍ និងបញ្ញត្តិអន្តរកាល នៃការធ្វើអនុប្រយោគទ្រព្យសម្បត្តិសាធារណៈរបស់រដ្ឋ និងរបស់នីតិបុគ្គលសាធារណៈ

^{១០} ព្រះរាជក្រឹត្យលេខ ៣៣៩ (ឆ្នាំ២០០៦) ស្តីពីគោលការណ៍ និងបញ្ញត្តិអន្តរកាល នៃការធ្វើអនុប្រយោគទ្រព្យសម្បត្តិសាធារណៈរបស់រដ្ឋ និងរបស់នីតិបុគ្គលសាធារណៈ មាត្រា៣

^{១១} អនុក្រឹត្យលេខ ១២៩ ដែលបានកំណត់គោលការណ៍ យុទ្ធសាស្ត្រ និងនីតិវិធីសម្រាប់ការរៀបចំ និងចាត់ចែងទ្រព្យសម្បត្តិរបស់រដ្ឋ មាត្រា ១

^{១២} ដូចខាងលើ មាត្រា ៤១

កង្វះខាតភាពច្បាស់លាស់នូវការកំណត់ដីសើម បានធ្វើឱ្យកើតមាននូវបញ្ហាក្នុងការការពារតំបន់ដីសើម ដោយសារករណីខ្លះអាចមានការបកស្រាយផ្សេងៗគ្នា ហើយតំបន់ដីសើមខ្លះក៏ត្រូវបានគ្រប់គ្រងដោយកម្មសិទ្ធិ ឯកជន។ ជាក់ស្តែង តំបន់ដីសើមបឹងទំពុន មិនដែលត្រូវបានវាស់វែងតាមច្បាប់នោះទេ ហើយផ្ទៃបឹងទំពុនដែល ត្រូវបានកំណត់ថាជាដីសាធារណៈរបស់រដ្ឋយោងតាមច្បាប់ភូមិបាល ក៏មានទំហំតូចជាងតំបន់ដីសើមបឹងទំពុន ទៅទៀត នេះជាអ្វីដែលបានរកឃើញដោយអ្នកស្រាវជ្រាវ។

សម្រាប់គោលបំណងនៃការស្រាវជ្រាវនេះ តំបន់ដីសើមត្រូវបានកំណត់និយមន័យ ដោយយោងតាម អនុសញ្ញាវាមសារ ឆ្នាំ១៩៧១ ដែលបានផ្តល់និយមន័យតំបន់ដីសើមថាជា "តំបន់វាលភក់ វាលទំនាបដែលមាន ដក់ទឹក ភក់ល្អាប់ ឬទឹក ទោះជាធម្មជាតិ ឬសិប្បនិម្មិត មាននៅជាអចិន្ត្រៃយ៍ ឬបណ្តោះអាសន្ន មានទឹកនឹង ឬហូរ ទឹកសាប ទឹកភ្លៀស ឬទឹកប្រៃ ដោយរួមទាំងតំបន់ទឹកសមុទ្រដែលមានជម្រៅនៅពេលលំនាច មិនលើសពី ៦ ម៉ែត្រ"។^{១៣} អនុសញ្ញាវាមសារស្តីពីតំបន់ដីសើម គឺជាកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងជាអន្តរជាតិមួយ ដើម្បីបង្កើតតំបន់ដី សើមសម្រាប់ការពារ និងផ្តល់ការប្រឹងប្រែងអភិរក្សតំបន់នោះ។ ប្រទេសកម្ពុជា គឺជាប្រទេសហត្ថលេខីរបស់ អនុសញ្ញានេះតាំងពី ឆ្នាំ១៩៩៩^{១៤} ហើយបានកំណត់តំបន់ដីសើមចំនួន ៥កន្លែង ជាតំបន់អភិរក្ស ប៉ុន្តែតំបន់ទាំង ៥កន្លែង គឺមិននៅក្នុង ឬក្បែររាជធានីភ្នំពេញនោះទេ។

តម្លៃនៃបឹង និងតំបន់ដីសើម

បឹង និងតំបន់ដីសើមអាចត្រូវបានផ្តល់តម្លៃទៅតាមរបៀបនៃការប្រើប្រាស់ផ្សេងៗគ្នា។ ខាងក្រោមនេះ យើងនឹងបង្ហាញការវាយតម្លៃបឹងទៅតាមការប្រើប្រាស់ ៤ក្រុមផ្សេងៗគ្នា។

សម្រាប់បុគ្គល

សម្រាប់បុគ្គល បឹង ឬតំបន់ដីសើមមួយកន្លែងអាចមានតម្លៃសោភ័ណភាព និងផ្តល់ជាកន្លែងសម្រាប់ លំហែកាយ ឬធ្វើលំហាត់ប្រាណ។ ការស្រាវជ្រាវថ្មីមួយបានបង្ហាញពីទំនាក់ទំនងរវាងការរស់នៅក្នុងតំបន់ដែល មានពណ៌បៃតងបានធ្វើឱ្យអ្នករស់នៅមានសុខុមាលភាពផ្នែកស្មារតីប្រសើរឡើង។^{១៥}

សម្រាប់ក្រុមឯកជន

ក្រុមឯកជន បឹង ឬតំបន់ដីសើមមួយកន្លែងអាចបង្កើនតម្លៃដល់អចលនទ្រព្យ តាមរយៈការបង្កើតឱ្យមាន សោភ័ណភាពទ្រព្យដែលនៅក្បែរនោះកាន់តែស្រស់ស្អាតដល់ការរស់នៅ និងធ្វើអាជីវកម្ម។ មានការសិក្សា ស្រាវជ្រាវមួយ បានបង្ហាញថាអចលនទ្រព្យអាចបង្កើនតម្លៃពី ៨ ទៅ ១២ ភាគរយ ប្រសិនបើអចលនទ្រព្យនៅ ជិតបឹងហើយអាចមើលឃើញទេសភាពបឹងទៀត នោះតម្លៃនឹងអាចឡើងដល់ ២៨ ភាគរយ។^{១៦}

^{១៣} អនុសញ្ញាវាមសារស្តីពីតំបន់ដីសើម (ឆ្នាំ១៩៧១) មាត្រា ១

^{១៤} "ភាគីនៃអនុសញ្ញាស្តីពីតំបន់ដីសើម" អនុសញ្ញាស្តីពីតំបន់ដីសើម បច្ចុប្បន្នភាពចុងក្រោយថ្ងៃទី១៣ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១៣

^{១៥} Gascon et al, (ឆ្នាំ២០១៧), "ទីត្រាខាងក្រៅដែលមានពណ៌ខៀវ សុខភាព និងសុខុមាលភាពមនុស្ស៖ ការពិនិត្យឡើងវិញជាប្រព័ន្ធមួយនៃសិក្សាបែបបរិមាណ ទន្លឹក ឬរុក្ខិអន្តរជាតិ ស្តីពីអនាម័យ និងបរិស្ថានសុខភាព ២២០ ទំ.១២០៧-១២១១។

^{១៦} Luttik, J, (ឆ្នាំ២០០០) "តម្លៃនៃដើមឈើ ទឹក និងទីត្រា ពាក់ព័ន្ធនឹងតម្លៃនៃផ្ទះសំបែងនៅប្រទេសហូឡង់" ផែនការទេសភាព និងទីប្រជុំជន ៤៨ ទំ.១៦១-១៦៧; ក៏សូម មើល Nicholls, S & J Crompton, (ឆ្នាំ២០១៧), "ផលប៉ះពាល់នៃទន្លេ អូ និងព្រែក ទៅលើតម្លៃអចលនទ្រព្យ" River Res Applic. ១៣៧៧-១៣៨៦

សម្រាប់រាជធានីភ្នំពេញ និងសាធារណៈ

សម្រាប់សាធារណៈ តំបន់ដីសើម និងបឹងអាចជួយបញ្ចៀសពីការលិចលង់ដោយទឹកជំនន់ ដោយអាចស្រូបយកទឹកក្នុងចំនួនយ៉ាងច្រើន ហើយបង្ហូរចេញវិញដោយល្បឿនយឺត។ បឹង និងដីសើមទាំងនោះក៏អាចផ្តល់នូវភាពត្រជាក់ដល់តំបន់នៅជុំវិញនោះ ដែលធ្វើឱ្យទីក្រុងមិនសូវឡើងកំដៅ និងកាត់បន្ថយកំដៅដែលកើតឡើងពីអាកាសធាតុជាច្រើន។^{១៧}

លើសពីនេះ បឹងនានា និងតំបន់ដីសើម ផ្តល់ប្រយោជន៍សេដ្ឋកិច្ច តាមរយៈការដាំដំណាំលើទឹក ចាប់កង្កែប រកខ្យងខ្ចៅ ការនេសាទត្រី និងទេសចរណ៍។ ទេសចរណ៍បែកអាចគាំទ្រដល់អាជីវកម្មក្នុងតំបន់ប្រសិនបើបឹង និងតំបន់ដីសើមទាំងនោះត្រូវបានថែរក្សា។

លើសពីនេះ តំបន់ដីសើម និងបឹងដែលមានតម្លៃមួយចំនួន ដូចជាបឹងទំពុន ឬជើងឯក ត្រូវបានប្រើប្រាស់ជាមណ្ឌលប្រព្រឹត្តកម្មទឹកកខ្វក់ ដូចជាទឹកល្អ ទឹកដែលមានជាតិគីមី តាមរយៈវិធីសាស្ត្រធម្មជាតិ ដែលអាចសម្អាតទឹកដែលមានជាតិពុល និងកាត់បន្ថយគ្រោះថ្នាក់ដល់បរិស្ថាន និងសង្គម។ ដូចនេះ វាអាចជួយសន្សំថវិកាបានយ៉ាងច្រើន ដោយបង្កើតឱ្យមានវិធីសាស្ត្រប្រព្រឹត្តកម្មទឹកស្អាតដែលមានតម្លៃទាប ខណៈពេលដែលការធ្វើប្រព្រឹត្តកម្មទឹកកខ្វក់ដោយស្ថានីយចម្រោះ គឺមានតម្លៃថ្លៃ។

សម្រាប់ពិភពលោក

បឹង និងតំបន់ដីសើមជាច្រើន គឺមានតម្លៃមិនអាចកាត់ថ្លៃបាន សម្រាប់សុខភាពមនុស្សទូទៅក្នុងពិភពលោក។ បឹង និងតំបន់ដីសើមទឹកសាប ដូចជាបឹង និងតំបន់ដីសើមដែលនៅជុំវិញរាជធានីភ្នំពេញ គឺជាប្រភពសម្រាប់ទឹកផឹកដ៏សំខាន់មួយ ហើយក៏មានឥទ្ធិពលដល់គុណភាពខ្យល់ តាមរយៈរុក្ខជាតិដែលដុះក្នុងនិងលើទឹកដែលអាចកាត់បន្ថយនូវជាតិគីមីពុលមួយចំនួនដូចជាការស្រូបយកឧស្ម័នកាបូនិចហើយបញ្ចេញមកវិញ នូវឧស្ម័នអុកស៊ីសែន ដើម្បីបន្សុទ្ធឲ្យខ្យល់នៅក្នុងបរិយាកាស និងកាត់បន្ថយឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់លើភពផែនដី។

^{១៧} Gupta, N, A, Mathew, និង S, Khandelwal, (ឆ្នាំ២០១៩) “ការវិភាគនៃឥទ្ធិពលធ្វើឱ្យត្រជាក់នៃទឹក សីតុណ្ហភាពលើផ្ទៃដីនៅតំបន់ក្បែរខាង” ទិន្នន័យវគ្គប្រទេសអេស៊ីប នៃញាណពីចង្វាយ និងវិទ្យាសាស្ត្រទឹក ២២ (១) ៨១-៩៣

---

៤. ការអភិវឌ្ឍសំខាន់ៗ

បឹង និងតំបន់ដីសើមក្នុងរាជធានីភ្នំពេញ ជិតត្រូវបានបាត់បង់ទាំងស្រុង។ ប្រសិនបើស្ថានភាពនេះ នៅតែបន្តដូចការស្ថានទុក ទីក្រុង និងតំបន់នៅជុំវិញអាចនឹងត្រូវរងគ្រោះពីទឹកជំនន់ធ្ងន់ធ្ងរ ការបាត់បង់ពូជត្រី ការបាត់បង់អាងប្រព្រឹត្តកម្មទឹកកខ្វក់បែបធម្មជាតិ និងការបាត់បង់ជីវភាពរស់នៅរបស់ប្រជាពលរដ្ឋនៅមូលដ្ឋាន។

បឹង

ចាប់តាំងពី ឆ្នាំ១៩៩០មក ក្នុងចំណោមបឹងចំនួន២៦ នៅក្នុងរាជធានីភ្នំពេញ^{១៨} មានបឹងចំនួន១៦ ត្រូវបានចាក់ដីលុបបំពេញ និងបឹងចំនួន១០ទៀត ត្រូវបានចាក់ដីលុបខ្លះៗរួចហើយ។ ពុំមានបឹងដែលត្រូវបានសិក្សាណាមួយ នៅមិនទាន់ត្រូវបានមនុស្សប៉ះពាល់នោះទេ ចាប់តាំងពីឆ្នាំ១៩៩០ មក។ មូលហេតុចម្បងនៃការបាត់បង់បឹងទាំងនោះ បណ្តាលមកពីការសាងសង់ប៊ូរី តំបន់លំនៅឋាន និងទីក្រុងរណប។

តំបន់ដីសើម

មិនខុសគ្នាពីបឹងនៅក្នុងរាជធានីភ្នំពេញ តំបន់ដីសើម ក៏ទទួលរងការបាត់បង់យ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរដែរ។ ចន្លោះពីឆ្នាំ២០០៣ ដល់ ឆ្នាំ២០១៩ តំបន់ដីសើមសំខាន់ៗជាង ៤០ភាគរយ ត្រូវបានបាត់បង់ដោយសារការចាក់ដីលុបបំពេញ ឬតាមរយៈការធ្វើអនុប្រយោគ និងការជួល។

ទីក្រុងរណបជាច្រើនគឺជាមូលហេតុចម្បងដែលបណ្តាលឱ្យមានការបាត់បង់តំបន់ដីសើមទាំងនោះ។

---

^{១៨} របាយការណ៍របស់អង្គការសមាគមធានាភ្នំពេញឆ្នាំ២០១៥ ការពិភាក្សា និងតួលេខ #២៨ ៖ បឹងនៅក្នុងរាជធានីភ្នំពេញ

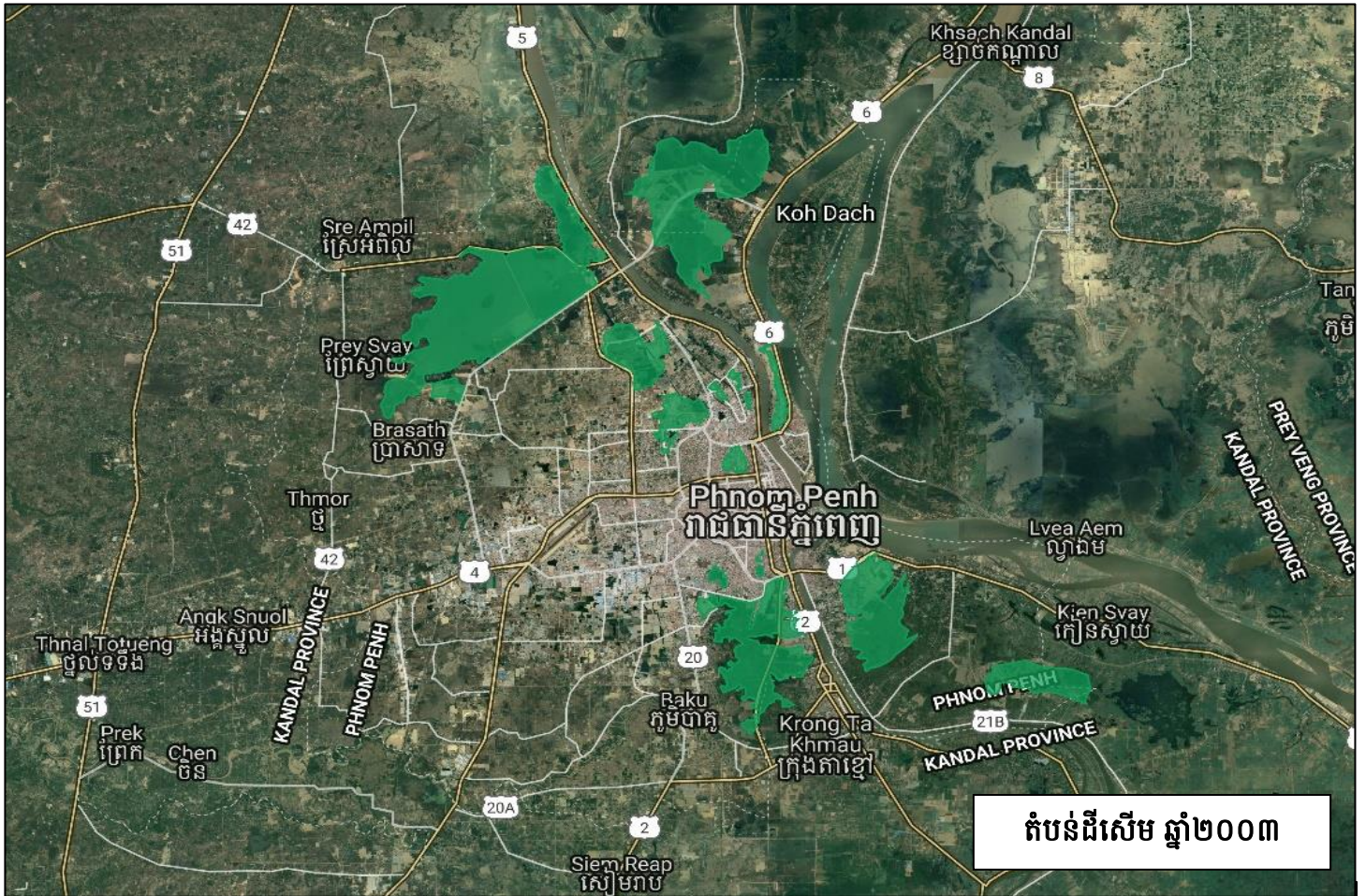
តារាងទី ១៖ ស្ថានភាពបឹងក្នុងរាជធានីភ្នំពេញឆ្នាំ ២០១៩

ល.រ	ឈ្មោះបឹង	ស្ថានភាព	ការប្រើប្រាស់បច្ចុប្បន្ន	ទីតាំង(ខណ្ឌ)
១	បឹងត្របែក ១	លុបទាំងស្រុង	តំបន់លំនៅឋាន/ ផ្សេងៗ	ចំការមន
២	បឹងត្របែក ២	លុបមួយផ្នែក	តំបន់លំនៅឋាន	ចំការមន
៣	បឹងទំពុន ១	លុបមួយផ្នែក	តំបន់លំនៅឋាន	មានជ័យ
៤	បឹងទំពុន ២	លុបមួយផ្នែក (កំពុងលុប)	ក្រុមហ៊ុន អាយអិនជី ស៊ីធី (ទីក្រុងរណប)	មានជ័យ
៥	បឹងជើងឯក	លុបមួយផ្នែក (កំពុងលុប)	ក្រុមហ៊ុន អាយអិនជី ស៊ីធី (ទីក្រុងរណប)	ដង្កោ និងមានជ័យ
៦	បឹងតាម៉ាត	លុបទាំងស្រុង	ចាក់លុបដើម្បីសង់លំនៅឋាន	ដង្កោ
៧	បឹងស្នោរ	លុបទាំងស្រុង	រោងចក្រប្រព្រឹត្តកម្មទឹកកខ្វក់ និរោធ/ លំនៅឋាន/ ផ្សេងៗ	ច្បារអំពៅ
៨	បឹងឈូក	លុបទាំងស្រុង	ប៊ុរី ប៉េង ហូត	ច្បារអំពៅ
៩	បឹងសាឡាង	លុបទាំងស្រុង	តំបន់លំនៅឋាន	ទួលគោក
១០	ប្រឡាយលូ ៥	លុបទាំងស្រុង	ប៊ុរី ជ័យជំនះ និងប៊ុរី វិមាន ភ្នំពេញ	មានជ័យ
១១	ត្រពាំងឈូក	លុបទាំងស្រុង	ប៊ុរី និងតំបន់លំនៅឋាន	សែនសុខ
១២	បឹងទួលពពែ	លុបទាំងស្រុង	ប៊ុរី ពិភពថ្មី	ដង្កោ
១៣	បឹងតាមោក ឬ បឹងកប់ស្រូវ	លុបខ្លះៗ/ មិនមានផែនការ ច្បាស់លាស់	ការរំលោភយក/ ការនេសាទ/ ការចាក់ដីសម្រាប់សាងសង់ផ្សារ	ព្រែកព្នៅ
១៤	បឹងរាជសីហ៍	លុបទាំងស្រុង	ប្រៀនភ្នំពេញ អ៊ិនធើណេសិនណាល ស៊ីធី (ទីក្រុងរណប)	សែនសុខ
១៥	បឹងចិញ្ចឹមក្រពើ	លុបទាំងស្រុង	តំបន់ទំនេរ និងលិចទឹកនៅពេលភ្លៀង	សែនសុខ
១៦	បឹងខាំដង	លុបមួយផ្នែក	អរគីដេ វីឡា (ទីក្រុងរណប)	ជ្រោយចង្វារ
១៧	បឹងឈូក	លុបទាំងស្រុង	ប៊ុរី អង្គរ ភ្នំពេញ	ឫស្សីកែវ
១៨	បឹងប៉ាយ៉ាប	លុបមួយផ្នែក	ប៊ុរី ពិភពថ្មី ប៊ុរី សែនសុខ ប៊ុរី ប៉េងហូត កាំភ្លុំ ស៊ីធី និងផ្សេងៗ	ឫស្សីកែវ និងសែនសុខ
១៩	បឹងពោងពាយ	លុបទាំងស្រុង	ប៊ុរី ពិភពថ្មី ប៊ុរី សែនសុខ ប៊ុរី ប៉េងហូត ឌីស្តារឡាយ និងផ្សេងៗ	សែនសុខ
២០	បឹងអូរអង្គាម	លុបទាំងស្រុង	រោងចក្រក្រុមហ៊ុន វិនខេម (WINCAM) និងផ្សេងៗ	ឫស្សីកែវ
២១	បឹងកក់	លុបទាំងស្រុង	ក្រុមហ៊ុន ស៊ូកាតូ (ទីក្រុងរណប)	ទួលគោក
២២	បឹងសាឡាង	លុបទាំងស្រុង	ប៊ុរី សុភមង្គល ប៊ុរី វិទ្ធី ប៊ុរី ទួលសង្កែ ប៊ុរី ណែសុវណ្ណ ប៊ុរី សម្បត្តិមាស	ឫស្សីកែវ
២៣	បឹងទទឹងថ្ងៃ	លុបទាំងស្រុង	ទីក្រុង រណប អូស៊ីអាយស៊ី (មិនទាន់ដឹងច្បាស់ពីឈ្មោះទីក្រុងរណប)	ជ្រោយចង្វារ
២៤	បឹងឈូក	លុបមួយផ្នែក	តំបន់លំនៅឋាន	ឫស្សីកែវ
២៥	បឹងក្បាលដំរី	លុបមួយផ្នែក	ប៊ុរី ឡាយគង់ និង ប្រៀនភ្នំពេញ អ៊ិនធើណេសិនណាល ស៊ីធី (តំបន់វាយកូនហ្គោល) និងផ្សេងៗ	សែនសុខ
២៦	បឹងសំរោង	លុបមួយផ្នែក/ អភិរក្ស	ការរំលោភយក ការនេសាទ ឬការចាក់ដីលុបដោយក្រុមហ៊ុន ឡាយដី	ព្រែកព្នៅ
សរុប		បឹងចំនួន ១៦ ត្រូវបានចាក់ដីលុបទាំងស្រុង ហើយ ១០ ត្រូវបានចាក់លុបខ្លះៗ។ គ្មានបឹងណាមួយ ដែលមិនត្រូវបានគេប៉ះពាល់នោះទេ។		

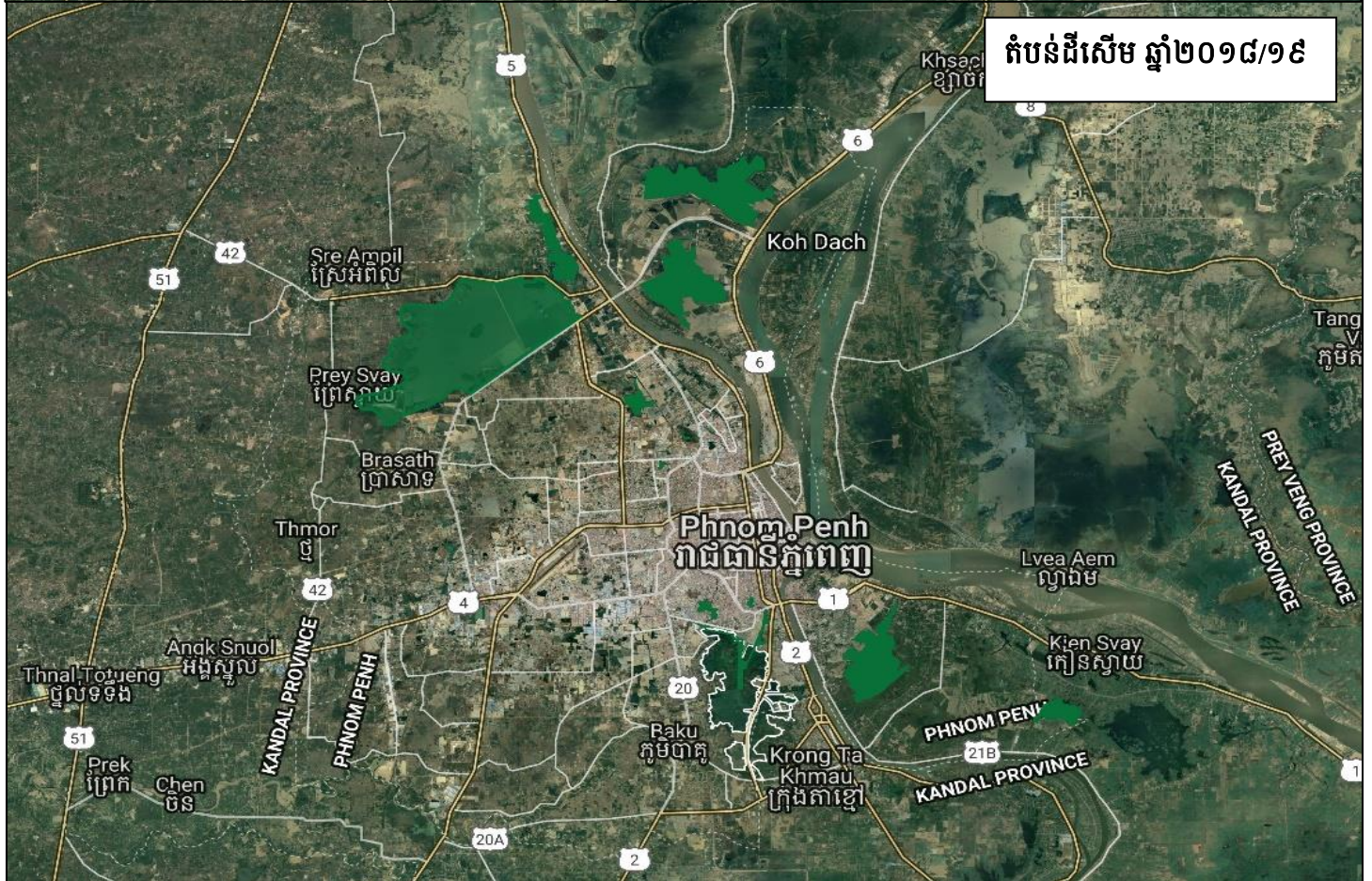
តារាងទី ២៖ តំបន់ដីសើមក្នុងរាជធានីភ្នំពេញឆ្នាំ ២០១៩					
ល.រ	តំបន់ដីសើម	២០០៣ (គម ^២)	២០១២/១៣	២០១៨	មូលហេតុនៃការផ្លាស់ប្តូរ
១	ជ្រោយចង្វារខាងជើង	២១,៥	១៥,១៩	១៤,៦៧	ទីក្រុងរណប (ទីក្រុង អតីតដេហ្គាឌិន)
២	បឹងរាជសីហ៍	៥,៤៨	២	០,៧៨	ទីក្រុងរណប (ប្រ៊ុនភ្នំពេញ ប៊ុរីប៉េងហ្គុត)
៣	ទំពុន/ជើងឯក	១៤,៩	១៤,៩	(២០១៩)១,៧ ត្រូវបានវាស់វែងស្របច្បាប់	ទីក្រុងរណប (ក្រុមហ៊ុន អាយអិនធី)
៤	បឹងតាមោក	៣១,៦	២៥,៣	៣១,៩ ត្រូវបានវាស់វែងស្របច្បាប់	បន្ថែមជម្រៅបឹង/ ការរំលោភតិចតួច/ ចាក់ដីលុបសាងសង់ផ្សារ/ រួមតូចដោយធម្មជាតិ
៥	បឹងសំរោង	៥,១៥	៣,១៩	២,៨	ចាក់ខ្សាច់លុប/ បែរចិញ្ចឹមត្រីប្រេនសាទ
៦	ច្បារអំពៅ	១០,៨	៩,០៨	៥,៨៤	ប៊ុរី ប៉េងហ្គុត ទីស្តារផ្លាទីនីម រូសាតូ
៧	ព្រៃកធំ	៥,៥២	៦,០១	១,៤៣	ទីលានវាយកូនហ្គោល វឌ្ឍនៈ
៨	ទំពុន	០,៥៤២	០,៣៨៦	០,៣៣៣	តំបន់លំនៅឋាន
៩	បឹងកក់	០,៩៧៥	០,០១២	០,០	ក្រុងរណប ស៊ូកាតូ
១០	សែនសុខ	៣,១៣	១,៨	០,១១៨	ប៊ុរី ប៉េងហ្គុត កាំភ្លើង អេអនម៉ល ទី២
១១	ជ្រោយចង្វារខាងត្បូង	១,៥	១,១៥	០,១៧	ទីក្រុងរណប (គម្រោង អូស៊ីអាយស៊ី)
	សរុប	១០១	៧៩	៥៩,៧	បាត់បង់ជាង ៤០ ភាគរយនៃតំបន់ដីសើម

តារាងទី ៣៖ ចំនួនសរុបនៃបឹង និងតំបន់ដីសើមក្នុងរាជធានីភ្នំពេញដែលបានបាត់បង់		
តំបន់	ការបាត់បង់ (ជាភាគរយ)	មូលហេតុចំបងនៃការបាត់បង់
បឹង	បឹងទាំង២៦ ត្រូវរងផលប៉ះពាល់ ហើយក្នុងនោះមានចំនួន១៦ (៦០%) ត្រូវបានចាក់ដីលុប។	ប៊ុរី តំបន់លំនៅឋាន និងទីក្រុងរណប
តំបន់ដីសើម	ការបាត់បង់ (ឬការបាត់បង់ដែលត្រូវបានគេប៉ាន់ស្មាន) ប្រមាណ ៤១,៣ គម ^២ (៤១%) នៃតំបន់ដីសើមសំខាន់ៗ។	ទីក្រុងរណប

តំបន់ដីសើម ឆ្នាំ២០០៣

តំបន់ដីសើម ឆ្នាំ២០០៨/០៩

បឹងកក់

ផ្ទៃបឹង៖ ៩០ ហិកតា (ត្រូវបានវាស់វែងស្របច្បាប់) លែងជាបឹងចាប់ពីឆ្នាំ ២០១៣

ប្រជាពលរដ្ឋ (ប្រឈមនឹងការបណ្តេញចេញ ឬបាត់បង់រចនាសម្ព័ន្ធជីវិត) ៖ ៤,២៥៣ គ្រួសារ ត្រូវបានបណ្តេញចេញ

សារៈសំខាន់ផ្នែកបរិស្ថាន៖ ការពារទឹកជំនន់ និងផ្តល់តំបន់ពណ៌បៃតង

ស្ទើរតែទាំងអស់នៃតំបន់បឹងកក់ មិនមានការតាំងលំនៅឋាននោះទេ រហូតដល់ឆ្នាំ ១៩៨៨។ ប្រជាពលរដ្ឋ ជាច្រើនគ្រួសារចាប់ផ្តើមសាងសង់លំនៅឋាននៅតំបន់នោះ នៅអំឡុង ឆ្នាំ១៩៩៣ ហើយប្រជាពលរដ្ឋនៅទីនោះ ប្រកបរបរដាំដំណាំលើផ្ទៃទឹក។ នៅឆ្នាំ២០០៧ រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា បានដាក់តំបន់នោះជួលរយៈពេល ៩៩ឆ្នាំ ឱ្យទៅក្រុមហ៊ុន ស៊ីកាគូ ក្នុងទឹកប្រាក់ចំនួន៧៩ លានដុល្លារអាមេរិក ហើយការចាក់ដីខ្សាច់លុប ចាប់ផ្តើមនៅឆ្នាំ ២០០៨។^{១៥} បឹងកក់ត្រូវបានចាក់ដីលុបពេញនៅឆ្នាំ២០១៣។

^{១៥} ម៉ែ ទិត្យថាវ៉ា (ឆ្នាំ២០១០). ប្រជាពលរដ្ឋបឹងកក់ស្វែងរកការអន្តរាគមន៍ពីសាលាក្រុងក្នុងករណីវិវាទដីធ្លី. ការសេចក្តីពេញប៉ុស្តិ៍ថ្ងៃទី១១ ខែមីនា ឆ្នាំ២០១០
 ប្រភព៖ <<http://www.phnompenhpost.com/national/boeung-kak-villagers-call-pm-intervene-land-case>>

ការប្រើប្រាស់ដោយប្រជាពលរដ្ឋ

ប្រជាពលរដ្ឋចំនួន៤,២៥២គ្រួសារ បានរស់នៅជុំវិញបឹងកក់ហើយភាគច្រើននៃប្រជាពលរដ្ឋទាំងនោះ អាស្រ័យផលដោយសារបឹង ដើម្បីរកប្រាក់ចំណូល។ សមាជិកសហគមន៍ជាច្រើន គឺជាជនភៀសខ្លួន ដែលទើប ត្រូវបានបញ្ជូនពីប្រទេសថៃ ដែលបានភៀសខ្លួនអំឡុងពេលរបបប៉ុលពត។ ជាធម្មតានៅក្នុងរាជធានីភ្នំពេញ សហគមន៍ក្រីក្រតែងតែបង្ខំចិត្តស្វែងរកទីជម្រក ដោយហេតុថា បច្ចុប្បន្ននេះមិនមានជំនួយឧបត្ថម្ភពីរដ្ឋ ដើម្បីផ្គត់ ផ្គង់ផ្ទះដែលមានតម្លៃសមរម្យដល់ប្រជាពលរដ្ឋក្រីក្រ។

ការចាក់ដីលុបបឹងធ្វើឱ្យខូចខាត និងលិចលង់ដល់ផ្ទះសំបែងជាច្រើនខ្នង ហើយធ្វើឱ្យប្រជាពលរដ្ឋជា ច្រើនគ្រួសារបង្ខំចិត្តចាកចេញពីទីតាំងនោះ និងដោយមិនមានសំណងសមរម្យ។ អំពើហិង្សា និងការគំរាមគំហែង ត្រូវបានប្រើប្រាស់ទៅលើប្រជាពលរដ្ឋក្នុងតំបន់បឹងកក់ដែលតវ៉ាប្រឆាំងនឹងការបណ្តេញចេញពីលំនៅឋានរបស់ពួក គេ។ នៅក្នុង ឆ្នាំ២០១០ ប្រជាពលរដ្ឋជាង២០០០ គ្រួសារត្រូវបានគេបង្ខំឱ្យទទួលសំណងដែលមានតម្លៃទាប ជាងទីផ្សារ។

សារៈសំខាន់ផ្នែកបរិស្ថាន

ដោយសារតែពាក់ព័ន្ធនឹងផលប៉ះពាល់ពីទឹកជំនន់សារៈសំខាន់ផ្នែកបរិស្ថាននៃតំបន់បឹងកក់ ត្រូវបានគេ វាយតម្លៃយ៉ាងឯករាជ្យនៅក្នុងរបាយការណ៍វាយតម្លៃទឹកជំនន់មួយ ដែលត្រូវបានធ្វើឡើងដោយក្រុមអ្នកជំនាញ អន្តរជាតិកាលពី ឆ្នាំ២០០៨។^{២០} របាយការណ៍នេះបានលើកឡើងថា គម្រោងនេះអាច “ផ្តល់ផលប៉ះពាល់គួរឱ្យ កត់សម្គាល់ដល់ទ្រព្យសម្បត្តិ និងបង្កគ្រោះថ្នាក់ដល់ជីវិតនៅតំបន់ទំនាបខាងក្រោម”^{២១}។ លើសពីនេះ របាយ ការណ៍នេះមិនស្របទៅនឹងផែនការធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវប្រព័ន្ធបង្ហូរទឹក ដែលបង្ហាញនៅក្នុងរបាយការណ៍វាយ តម្លៃពីផលប៉ះពាល់សង្គម និងបរិស្ថានរបស់ក្រុមហ៊ុន ស៊ូកាគូនោះទេ។ របាយការណ៍ដដែលបានកត់សម្គាល់ថា ការសាងសង់ប្រព័ន្ធបង្ហូរទឹក ដោយសាលារាជធានីភ្នំពេញ(MPP) គឺមានទំហំតូច។^{២២} របាយការណ៍នោះ បាន សន្និដ្ឋានថា ការចាក់ដីលុបបឹងនឹងបង្កើនកម្រិតទឹកជំនន់ធ្ងន់ធ្ងរ និងញឹកញាប់ហើយវាបានពណ៌នាផលប៉ះពាល់ ទាំងនោះថាជា “ហានិភ័យសម្រាប់សុខភាពសាធារណៈ”^{២៣}។

អនាគតរបស់បឹង

គិតត្រឹមពាក់កណ្តាលឆ្នាំ ២០១៩ ទីក្រុងរណប ស៊ូកាគូ នៅបន្តសាងសង់នៅឡើយ។

^{២០} Benham, S និង B Caddis, (ឆ្នាំ២០០៨), ការវាយតម្លៃ ពីប្រព័ន្ធបង្ហូរទឹក និងទឹកជំនន់នៃតំបន់បឹងកក់
^{២១} ដូចខាងលើ
^{២២} ដូចខាងលើ
^{២៣} ដូចខាងលើ

បឹងតាមោក និងអាគារខ្ពស់ៗនៅក្នុងរាជធានីភ្នំពេញ (ដោយអង្គការសមាគមធាងត្នោត ឆ្នាំ២០១៩)

បឹងតាមោក

ផ្ទៃបឹង៖ ៣,២៣៩ ហិចតា (តំបន់ដែលត្រូវបានវាស់វែងស្របច្បាប់)

ចំនួនប្រជាជន (ប្រឈមនឹងការបណ្តេញចេញ/បាត់បង់ជីវភាពរស់នៅ)៖ >៣១៩ គ្រួសារ

សារៈសំខាន់ផ្នែកបរិស្ថាន៖ ការការពារទឹកជំនន់ អាងស្តុកទឹកស្អាតមានលក្ខណៈធម្មជាតិ ធនធានត្រី និងបក្សីនៅក្នុងតំបន់នោះ។

បឹងតាមោក ឬបឹងទំនប់កប់ស្រូវ គឺជាបឹងដែលធំជាងគេបំផុតនៅក្នុងរាជធានីភ្នំពេញ។ បឹងនេះ មានទីតាំងនៅភាគពាយព្យនៃរាជធានីភ្នំពេញ និងស្ថិតក្នុង ៥សង្កាត់។ បឹងនេះត្រូវបានគេប្រើប្រាស់តាំងពីអតីតកាលសម្រាប់ស្រោចស្រពដំណាំស្រូវ និងការនេសាទ។

កាលពីថ្ងៃទី០៣ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១៦ រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា បានចេញអនុក្រឹត្យលេខ ២០ ដែលបានដាក់បឹងនេះ ជាទ្រព្យសម្បត្តិសាធារណៈរបស់រដ្ឋ ដោយគ្របដណ្តប់ទៅលើផ្ទៃដីចំនួន ៣,២៣៩ ហិចតា។ កាលពីថ្ងៃទី២៩ ខែមករា ឆ្នាំ២០១៩ អាជ្ញាធរសង្កាត់ព្រែកព្នៅ បានចេញនូវលិខិតមួយច្បាប់ទៅប្រជាពលរដ្ឋមួយចំនួនដែលរស់នៅ និងនេសាទនៅលើផ្ទៃបឹង ដោយឱ្យអ្នកទាំងនោះចាកចេញពីតំបន់នោះក្នុងរយៈពេល ៧ថ្ងៃ។ ប្រជាពលរដ្ឋមួយចំនួនទៀត មិនទាន់ទទួលបានលិខិតនោះទេ ប៉ុន្តែបានទទួលដំណឹងមិនផ្លូវការថា ពួកគេកំពុងកាន់កាប់ដីរបស់រដ្ឋ។ មិនមានវេទិកាសាធារណៈត្រូវបានធ្វើឡើង ដើម្បីពិភាក្សាអំពីផែនការសម្រាប់បឹងនោះទេ។

ការប្រើប្រាស់ដោយប្រជាពលរដ្ឋ

បឹងតាមោក មានប្រជាពលរដ្ឋ ៣១៩គ្រួសារ កំពុងរស់នៅ ដែលភាគច្រើនរស់នៅក្នុងព្រំប្រទល់នៃបឹង ឬ រស់នៅតាមព្រំប្រទល់បឹង។ ក្នុងចំណោមគ្រួសារទាំងនោះ ភាគច្រើនជាអ្នកនេសាទ និងស្រ្តីដែលប្រកបរបរដាំ ដំណាំលើផ្ទៃបឹង និងបោកគក់ខោអាវ លាងបាន ហើយនិងប្រើប្រាស់បឹងសម្រាប់ធ្វើជាបន្តន់អនាម័យផងដែរ។ មិនមានគ្រួសារណាមួយដែលត្រូវបានសម្ភាសដោយអង្គការសមាគមធាងត្នោត មានប្លង់កម្មសិទ្ធិដីធ្លីនោះទេ ដែលធ្វើឱ្យពួកគេងាយរងគ្រោះពីការបណ្តេញចេញដោយបង្ខំ។

ដោយផ្អែកទៅលើទំហំរបស់បឹង បឹងតាមោកបានផ្តល់នូវឱកាសសម្រាប់ការនេសាទ។ ជាលទ្ធផល សហគមន៍មួយចំនួនបានចូលមកតំបន់បឹងតាមោកនៅប៉ុន្មានឆ្នាំចុងក្រោយនេះ ដើម្បីប្រកបរបរនេសាទនៅលើ ផ្ទៃបឹងនេះ។ ការសម្របតាមវប្បធម៌ខុសៗគ្នានៃការនេសាទបានបន្តកើតមានឡើងនៅលើផ្ទៃបឹងដែលបង្កើតជា ទិដ្ឋភាពដ៏ស្អាតនៃវិធីសាស្ត្រក្នុងការនេសាទខ្នាតតូច ដូចជាការនេសាទលក្ខណៈគ្រួសារ ការដាក់មងត្រី និងការ ដាក់លបត្រី។ តារាងខាងក្រោម ផ្តល់នូវព័ត៌មានស្តីពី ចំណូលពីការនេសាទរបស់គ្រួសារដែលរស់នៅលើផ្ទៃបឹង៖

ប្រភេទត្រី	តម្លៃក្នុងមួយគីឡូក្រាម
ត្រីនុយ	២.០០០ រៀល
ត្រីទីឡាបយ៉ា	៤.០០០ រៀល
កំពីស	១០.០០០ រៀល

ប្រជាពលរដ្ឋរាប់រយគ្រួសារ ពីងផ្នែកលើបឹងដើម្បីរកអាហារនិងប្រាក់ចំណូល។ ក្រៅពីត្រី ក៏មានរុក្ខជាតិ និងសត្វមួយចំនួនដែលដុះ និងរស់នៅក្នុងផ្ទៃបឹង ដូចជាត្រកូន មើមឈូក ផ្លែឈូក ខ្យង និងកង្កែប។ អាហារទាំង នេះ អាចជួយកាត់បន្ថយការចំណាយរបស់គ្រួសារក្រីក្រជាច្រើន និងបង្កើនអាហារូបត្ថម្ភ និងសុវត្ថិភាពផ្នែកចំណី អាហារ។

រូបភាពទី១៖ ការចិញ្ចឹមត្រីសម្រាប់លក់នៅទីផ្សារនៅពេលត្រីធំ។

រូបភាពទី២៖ ការបង់សំណាញ់ចាប់ត្រី។ សំណាញ់ត្រូវបានបោះពីទីខ្ពស់ ដើម្បីចាប់ត្រីតូចៗ។

រូបភាពទី៣៖ អន្ទាក់រាងជាព្រួញ ដែលធ្វើឱ្យត្រីជាប់ក្នុងសំណាញ់នៅខាងចុង។ ត្រីអាចចូលក្នុងអន្ទាក់យ៉ាងស្រួលតែមិនអាចចេញវិញបាន ដោយសារភាពប៉ិនប្រសប់នៃការរៀបចំរន្ធចូល ឬចេញ។

រូបភាពទី៤៖ អន្ទាក់ចាប់ត្រីធ្វើពីឈើងាប់និងមែកឈើធំៗ សម្រាប់ផ្តល់កន្លែងលាក់ខ្លួនឱ្យត្រី បន្ទាប់មកអ្នកនសាទដាក់សំណាញ់នៅជុំវិញហើយឱ្យត្រីចេញពីគុម្ពឈើនោះដោយប្រើសំឡេង និងឈើវែងៗ។

រូបភាពទី៥៖ សំណាញ់ធំមួយនៅមុខកាណូត ត្រូវបានគេទំលាក់ចូលផ្ទៃបឹង រួចលើកមកវិញដើម្បីចាប់ត្រី។

រូបភាពទី៦៖ ការប្រមូលផលផ្លែឈូក មើមឈូក និងគ្រាប់ឈូកដែលដុះដោយធម្មជាតិនៅក្នុងផ្ទៃបឹង។

សារៈសំខាន់ផ្នែកបរិស្ថាន

បឹងតាមោកគឺជាអ្នកការពារទឹកជំនន់ ទប់ទល់នឹងលំហូរទឹកមកពីភាគខាងជើង។ ទំនប់បឹងតាមោកជួយបង្វែរលំហូរទឹកពីភាគខាងជើងឱ្យទៅភាគខាងកើតវិញ ឬរក្សាផ្ទុកទឹកក្នុងទំហំធំ។ ទំនប់ដែលលាតសន្ធឹងពីកើតទៅលិចតាមបណ្តោយភាគខាងត្បូងនៃបឹង បង្ការទឹកជំនន់មកពីខាងជើងបានយ៉ាងមានប្រសិទ្ធភាពដោយមិនឱ្យហូរចូលមកទីក្រុងហើយជន់លិចមួយផ្នែកធំនៃទីក្រុង។ (សូមមើលរូបភាពទី ៨ ខាងក្រោម)

អនាគតនៃបឹង

គម្រោងសម្រាប់បឹងតាមោក នៅមានភាពស្រពេចស្រពិល។ នៅលើខ្នងទំនប់នៃបឹង ត្រូវបានអភិវឌ្ឍន៍ឱ្យទៅជាមហាវិថីឈ្នះ-ឈ្នះ ហើយផ្ទៃបឹងចំនួន២០ ហិកតា បច្ចុប្បន្នកំពុងត្រូវបានចាក់លុប ដើម្បីបង្កើតជាផ្សារបន្លែផ្លែឈើសម្រាប់ផ្គត់ផ្គង់នៅក្នុងរាជធានីភ្នំពេញ។^{២៤} តម្លៃដីធ្លីនៅតំបន់នោះ បានហក់ឡើងខ្ពស់ នាប៉ុន្មានឆ្នាំចុងក្រោយនេះ^{២៥} ដោយកើនឡើងដល់២៧% ចាប់ពីខែមករា ដល់ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១៩។ ស្ថានភាពនេះ ធ្វើឱ្យសហគមន៍ក្នុងតំបន់នោះ ដែលទទួលព័ត៌មានពីខាងសាលារាជធានីភ្នំពេញថា ពួកគេកំពុងរស់នៅលើដីសាធារណៈរបស់រដ្ឋមានការព្រួយបារម្ភអំពីសុវត្ថិភាពដី និងផ្ទះសំបែងរបស់ពួកគេ។ ហេតុដូច្នេះហើយ ស្ថានភាពនេះ បានរម្ងឹកអ្នកទាំងនោះថា ពួកគេមិនមានការការពារផ្នែកច្បាប់ពាក់ព័ន្ធនឹងការបណ្តេញចេញដោយបង្ខំនៅថ្ងៃអនាគតនោះទេ។

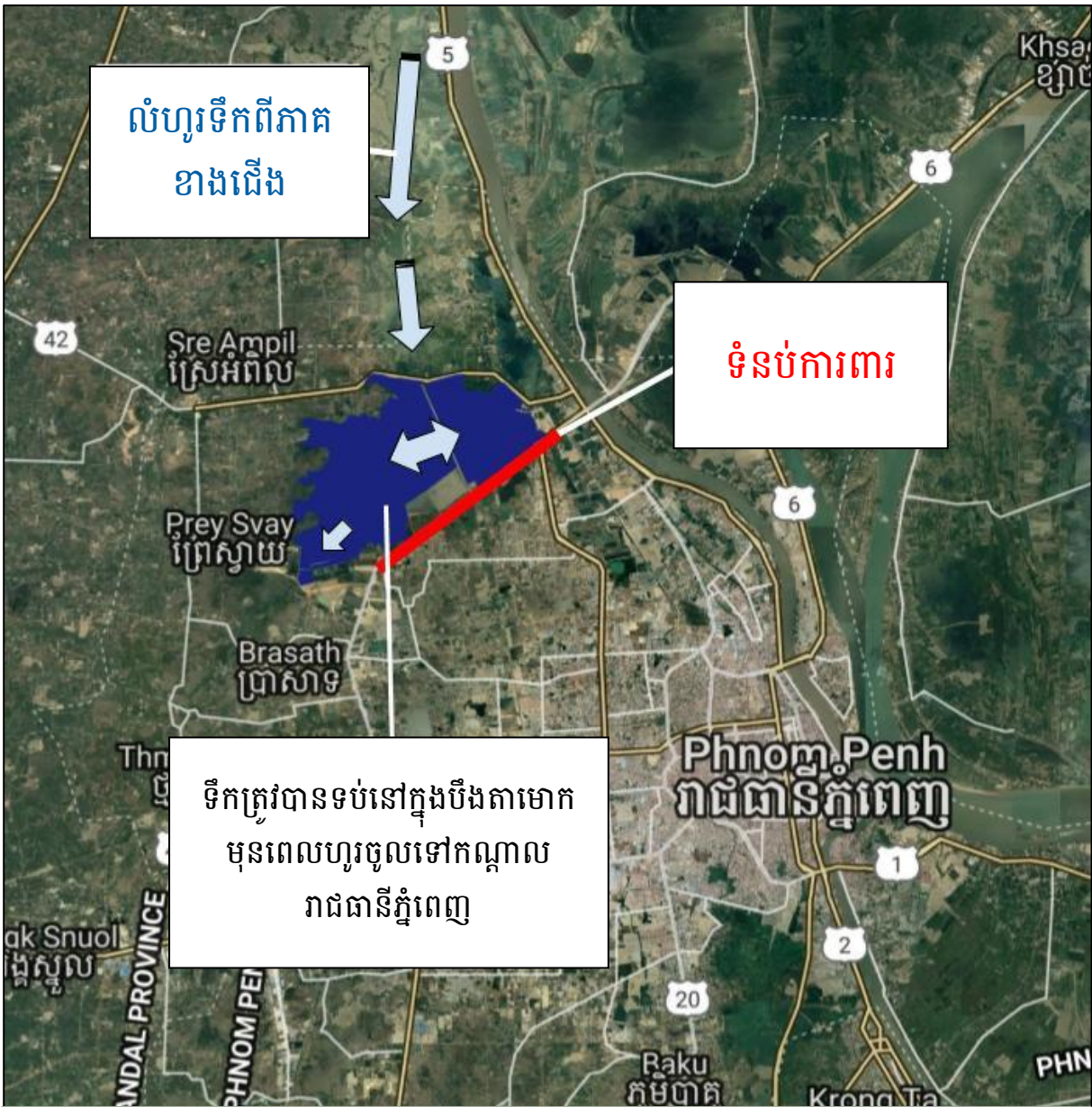
ការកើនឡើងនូវតម្លៃដីធ្លី ការអភិវឌ្ឍផ្លូវថ្មីៗ និងទីផ្សារនៅក្នុងតំបន់នោះ ក៏ដូចជាសញ្ញានៃការបណ្តេញចេញគឺជាកសិករតាងច្បាស់លាស់មួយនៃផែនការសម្រាប់តំបន់នោះ ដែលកំពុងត្រូវបានគេអនុវត្ត។ កង្វះខាតព័ត៌មានឱ្យគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ បង្កឱ្យកាន់តែមានការព្រួយបារម្ភសម្រាប់ប្រជាពលរដ្ឋដែលរស់នៅក្នុងតំបន់នោះ ដែលអ្នកទាំងនោះ មិនទាន់មានប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិដីធ្លី ហើយបង្កជាឱកាសដល់ការរំលោភយកដីធ្លី និងការលក់ដីដែលធ្វើឡើងដោយអ្នកខាងក្នុងស្ថានប័ណ្ណដែលដឹងអំពីផែនការអភិវឌ្ឍន៍នៅតំបន់នោះ។

អ្នកនេសាទបេះផ្កាឈូក (ដោយអង្គការសមាគមធាងត្នោត ឆ្នាំ២០១៩)

^{២៤} អនុក្រឹត្យលេខ ១៤៧ (ឆ្នាំ២០១៨) ស្តីពីការកែសម្រួលផ្ទៃបឹងតាមោក (បឹងកប់ស្រូវ)ស្ថិតនៅក្នុងរាជធានីភ្នំពេញ ជាសម្បត្តិសាធារណៈរបស់រដ្ឋ
^{២៥} កាសែតភ្នំពេញប៉ុស្តិ៍ ថ្ងៃទី៧ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៩ <<https://www.phnompenhpost.com/post-property/land-prices-three-capital-districts-see-sharp-increase>>.

រូបភាពទី ៧៖ ផែនទីតំបន់ការពារទឹកជំនន់ បឹងតាមោក (ដោយអង្គការសមាគមធាងត្នោត ឆ្នាំ២០១៩)

តំបន់ដីសើមបឹងទំពុន ឬជើងឯក

ផ្ទៃបឹង៖ តំបន់ដីសើមសរុប ២,៨៥០ ហិចតា (មិនទាន់វាស់វែងតាមច្បាប់) ១០៧ ហិចតា (វាស់វែងតាមច្បាប់^{២៦})
ចំនួនប្រជាពលរដ្ឋ(ប្រឈមនឹងការបណ្តេញចេញ ឬបាត់បង់រថិកភ្លើងជីវិត)៖ > ១,០០០ គ្រួសារអាចបាត់បង់
រថិកភ្លើងជីវិត។ មួយចំនួនអាចប្រឈមនឹងការបណ្តេញចេញ។

សារៈសំខាន់ផ្នែកបរិស្ថាន៖ ការពារពីទឹកជំនន់ តំបន់ប្រព្រឹត្តកម្មទឹកខ្វះកខ្វក់តាមធម្មជាតិ ផ្តល់ភាពត្រជាក់ដល់
បរិយាកាស តំបន់ពណ៌បៃតង កន្លែងពងរបស់ត្រីដែលផ្លាស់ទីពីទន្លេបាសាក់។

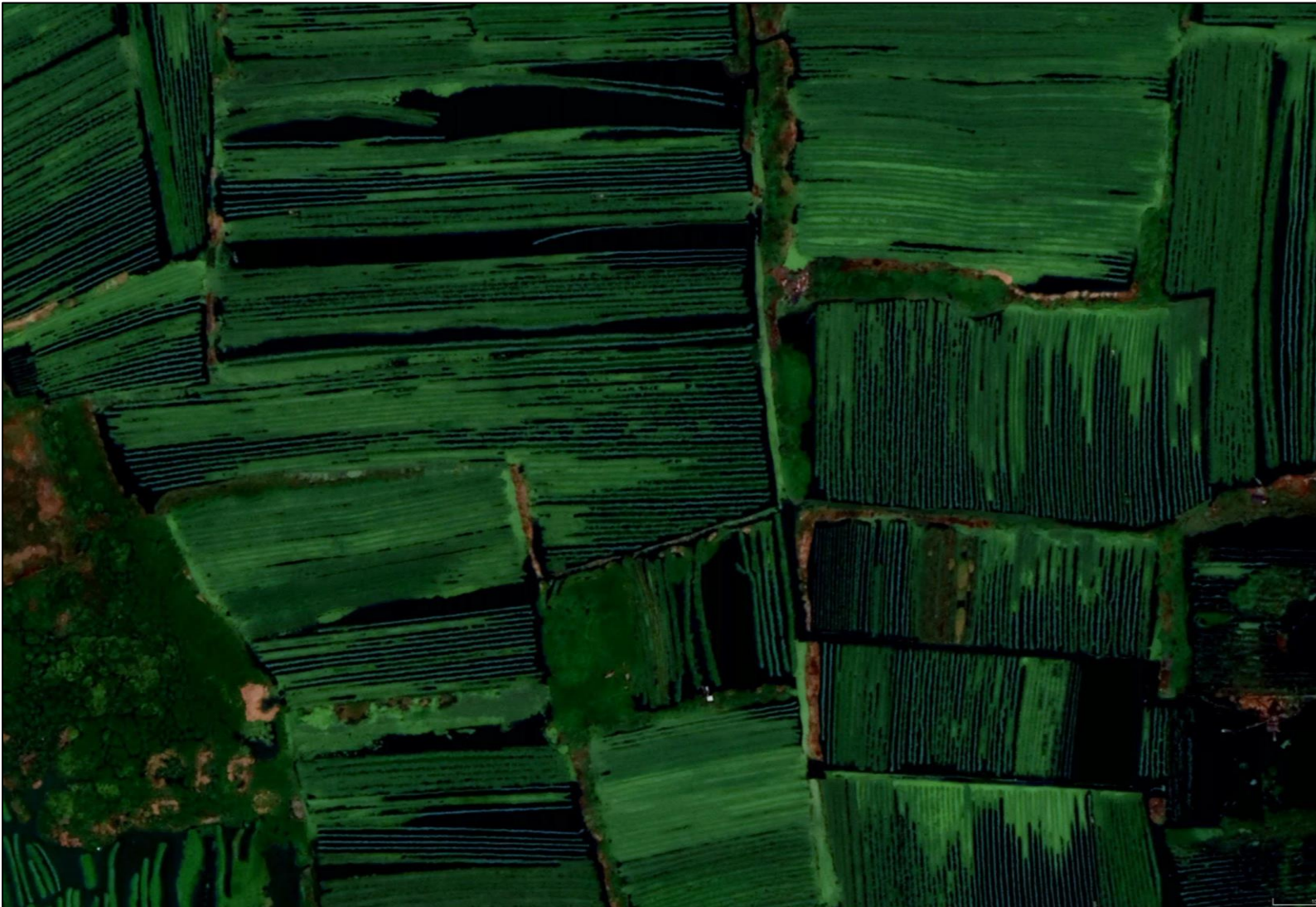
តំបន់ដីសើមបឹងទំពុន ឬជើងឯកនៅមិនទាន់មានការវាស់វែងព្រំប្រទល់ត្រឹមត្រូវនោះទេ ប៉ុន្តែវាស្ថិតនៅ
ភាគខាងត្បូងរាជធានីភ្នំពេញ ដោយលាតសន្ធឹងគ្របដណ្តប់ដោយបឹង ស្ទឹង តំបន់ទំនាបលិចទឹក ជាច្រើនកន្លែង
ដែលកន្លែងទាំងនោះ ត្រូវបានប្រជាពលរដ្ឋរស់នៅ និងប្រើប្រាស់តាំងពីការដួលរលំនៃរបបខ្មែរក្រហម

^{២៦} អនុក្រឹត្យលេខ ១៤៨ ស្តីពីការកែសម្រួលផ្ទៃបឹងជើងឯក ស្ថិតនៅក្នុងខណ្ឌមានជ័យ និងដង្កោ នៃរាជធានីភ្នំពេញ និងទីក្រុងតាខ្មៅ ខេត្តកណ្តាល ថ្ងៃទី១ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៨

ការប្រើប្រាស់ដោយប្រជាពលរដ្ឋ

សហគមន៍ជាច្រើនប្រើប្រាស់បឹងនេះ សម្រាប់ដាំដុះដំណាំលើទឹក ដូចជាកំប្លោក និងត្រកួន។ ប្រជាពលរដ្ឋជាច្រើនគ្រួសារអាចរកប្រាក់ចំណូលចន្លោះពី ៤០០,០០០រៀល (ប្រហែល១០០ដុល្លារអាមេរិក) ទៅ ៨០០,០០០ រៀល (ប្រហែល២០០ដុល្លារអាមេរិក) ក្នុងមួយខែ ពីដំណាំលើផ្ទៃទឹកក្នុងមួយហិចតា។ លើសពីនេះ ដីក្នុងតំបន់ដីសើមដែលលិចទឹកម្តងម្កាលផ្តល់នូវជីជាតិសម្រាប់ការធ្វើកសិកម្មនៅក្នុងសហគមន៍។ សហគមន៍នេសាទជាច្រើនរស់នៅតាមដងស្ទឹង នៅក្នុងតំបន់ដីសើម ដោយរកត្រីទាំងនៅក្នុងបឹង និងស្ទឹង។

ដំណាំលើផ្ទៃទឹកជាច្រើនផ្សេង ដែលជួយបន្ថែមទឹកកខ្វក់ក្នុងរាជធានីភ្នំពេញ (ដោយអង្គការសមាគមធាងត្នោត ឆ្នាំ២០១៩)

ប្រភេទត្រី	តម្លៃក្នុងមួយគីឡូក្រាម
ត្រីកំភ្លាញ	៧.០០០ រៀល
ត្រីឆ្មាំង	១.២០០ រៀល
ត្រីឆ្មុញ	១០.០០០ រៀល
ត្រីរីស	១៦.០០០ រៀល

សារៈសំខាន់ផ្នែកបរិស្ថាន

តំបន់ដីសើមបឹងទំពុន ឬជើងឯក មានសារៈសំខាន់នៅក្នុងការប្រព្រឹត្តកម្មទឹកកខ្វក់ក្នុងហូរចេញពីរាជធានីភ្នំពេញ និងការពារទឹកជំនន់ទាំងនៅភាគកណ្តាល និងភាគខាងត្បូងនៃទីក្រុង ដែលជាប់ព្រំប្រទល់នឹងទីក្រុងតាខ្មៅ។

បឹងនេះ ដើរតួនាទីជាអាងប្រព្រឹត្តកម្មទឹកបែបធម្មជាតិដែលមានប្រសិទ្ធភាពមធ្យម ដោយការប្រើប្រាស់រុក្ខជាតិធាតុនៅក្នុងផ្ទៃបឹង ដូចជាកញ្ជ្រក និងត្រកូន ដែលរុក្ខជាតិទាំងពីរនេះដាំដោយកសិករក្នុងតំបន់ និងអាចជួយសម្អាតសារធាតុពុលចេញពីក្នុងទឹក។^{២៧} នៅពេលដែលទឹកហូរចេញពីរាជធានីភ្នំពេញ ដូចជាទឹកលូកខ្វក់តាមរយៈប្រឡាយចំនួនបីធំៗ តំបន់ដីសើមនៅក្នុងតំបន់នោះ នឹងជារបាំងធម្មជាតិមួយ ការពារមិនឱ្យសារធាតុពុលហូរចូលទៅក្នុងទន្លេបាសាក់។

មានផែនការបច្ចុប្បន្នជាច្រើន សម្រាប់រោងចក្រប្រព្រឹត្តកម្មទឹក ហើយរំពឹងទុកថានឹងដំណើរការដោយមានការផ្តល់ជាជំនួយទាំងហិរញ្ញវត្ថុ និងបច្ចេកទេសពីអ្នកជំនាញជនជាតិជប៉ុនរបស់ទីភ្នាក់ងារសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិជប៉ុន (JICA)^{២៨}។

ជិត ៧០ភាគរយនៃទឹកភ្លៀង និងទឹកកខ្វក់ចេញពីរាជធានីភ្នំពេញ ហូរចូលទៅក្នុងតំបន់ដីសើមបឹងទំពុន ឬជើងឯក។^{២៩}

យោងតាមរបាយការណ៍មួយ ដែលត្រូវបានធ្វើឡើងដោយមានការសហការរវាងសាលារាជធានីភ្នំពេញជាមួយនឹងសាលាក្រុងប៉ារីស ការបាត់បង់តំបន់ដីសើមបឹងទំពុន ឬបឹងជើងឯកនឹងធ្វើឱ្យទឹកកខ្វក់ចំនួន ២,៥ ទៅ ៣លានម៉ែត្រគូប នឹងត្រូវរកកន្លែងផ្សេង ដើម្បីធ្វើប្រព្រឹត្តិកម្ម^{៣០} ដែលអាចនឹងបណ្តាលឱ្យជនលិចផ្នែកផ្សេងក្នុងទីក្រុង ឬលិចភាគខាងក្រោម និងទីក្រុងតាខ្មៅ ឬលិចទាំងពីរផ្នែក។ ការចាក់ដីខ្សាច់ បច្ចុប្បន្នកំពុងបន្តសកម្មភាពនៅក្នុងតំបន់នោះ។

^{២៧} Irvine et al, ២០១៤ “ការអនុវត្ត PCSWMM ដើម្បីវាយតម្លៃទិដ្ឋភាពការប្រព្រឹត្តកម្មទឹកកខ្វក់ និងទឹកជំនន់ទីក្រុងភ្នំពេញ ប្រទេសកម្ពុជា៖ ឧបករណ៍មួយ ដើម្បីគាំទ្រការធ្វើផែនការទីក្រុងអេកូឡូស៊ី” ទិន្នន័យប្រតិបត្តិការគ្រប់គ្រងទឹក V ២៣
^{២៨} អង្គការជប៉ុន (JICA) ២០១៩ “ការរៀបចំរបាយការណ៍ស្ថាប័នស្តង់ដារ ស្តីពីគម្រោងប្រព័ន្ធអភិវឌ្ឍន៍ទឹកកខ្វក់នៅក្នុងរាជធានីភ្នំពេញ នៃប្រទេសកម្ពុជា”
^{២៩} Ville de Paris និងសាលារាជធានីភ្នំពេញ (ឆ្នាំ២០១៨) សៀវភៅអំពីការពង្រីក និងការផ្លាស់ប្តូរនៃរាជធានីភ្នំពេញ
^{៣០} ដូចខាងលើ

បុរសម្នាក់បង់សំណាញ់នៅបឹងតាមោក (ដោយអង្គការសមាគមធាងត្នោត ឆ្នាំ២០១៩)

---

៥. សេចក្តីសន្និដ្ឋាន

បឹង និងតំបន់ដីសើមជាច្រើនត្រូវបានបាត់បង់ ដោយភាគច្រើនបណ្តាលមកពីតម្រូវការផ្នែកអចលនវត្ថុរបស់ម្ចាស់គម្រោងសាងសង់បុរី និងទីក្រុងរណប។ បឹងនៅក្នុងទីក្រុងបច្ចុប្បន្ននេះត្រូវបានបាត់បង់អស់ មានតែបឹងសំរោង និងបឹងតាមោកប៉ុណ្ណោះដែលនៅសល់ ដោយជាង ៥០ភាគរយ នៃទំហំបឹងទាំងពីរនេះនឹងមិនទាន់ត្រូវបានគេប៉ះពាល់នៅឡើយទេ។

តំបន់ដីសើមជាច្រើនប្រឈមមុខនឹងអនាគតដែលមិនច្បាស់លាស់ ហើយជាង ៤០ភាគរយនៃតំបន់ដីសើម បច្ចុប្បន្នត្រូវបានបំផ្លិចបំផ្លាញ និងស្ថិតក្នុងបញ្ជីដែលត្រូវបាត់បង់។ មូលហេតុចម្បងៗនៃការបាត់បង់បឹង និងតំបន់ដីសើម ពោលគឺការបង្កើតអចលនទ្រព្យ ហើយជាញឹកញាប់ជាគម្រោងសាងសង់លំនៅឋានតម្លៃខ្ពស់ដែលមិនផ្តល់ជម្រើសផ្នែកលំនៅឋានសម្រាប់ប្រជាពលរដ្ឋក្រីក្របាននោះទេ។

ផលប៉ះពាល់ផ្នែកសង្គម និងបរិស្ថាននៃការបាត់បង់ទាំងនេះបាននឹងបន្តមានឥទ្ធិពលដែលជម្រុញឱ្យមានការបណ្តេញចេញពីលំនៅឋាន ការបាត់បង់ជីវភាព ការកើនឡើងនូវកម្រិតទឹកជំនន់ ការបំពុលបរិស្ថាន និងការបាត់បង់ជីវចម្រុះដែលអាចនឹងកើតមានប្រសិនបើបញ្ហានេះនៅតែបន្តមាន។

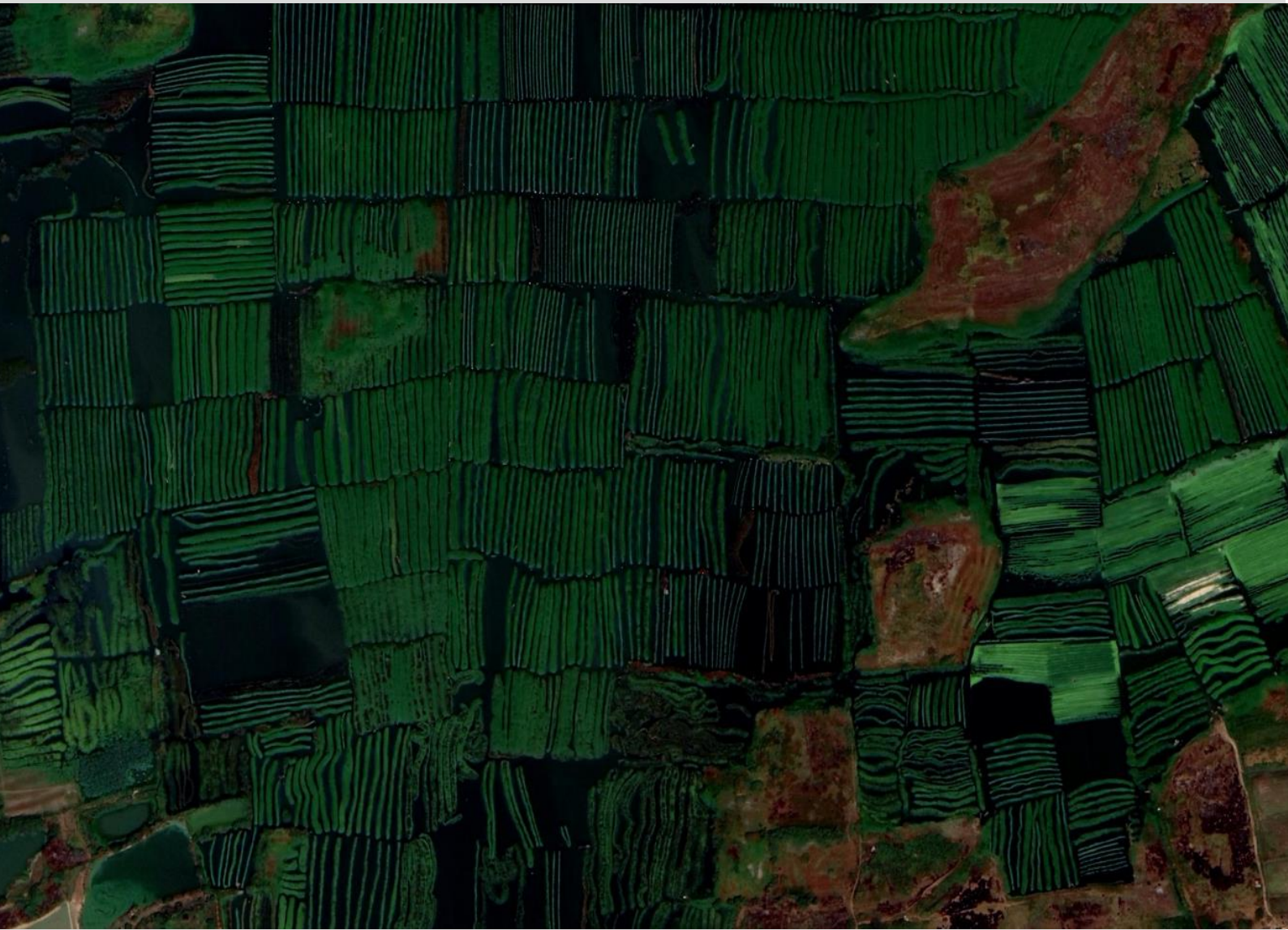

---

៦. អនុសាសន៍

ដោយផ្អែកលើការរកឃើញ របាយការណ៍នេះសូមផ្តល់អនុសាសន៍មួយចំនួន ដូចខាងក្រោម៖

១. សូមរាជរដ្ឋាភិបាលបង្ហាញជាសាធារណៈនូវបញ្ជីទ្រព្យសម្បត្តិសាធារណៈរបស់រដ្ឋនៅលើប្រព័ន្ធអ៊ីនធឺណេត។
២. ធ្វើការស្រាវជ្រាវបន្ថែមទៅលើផលប៉ះពាល់នៃការបាត់បង់បឹង និងតំបន់ដីសើមចំពោះរាជធានីភ្នំពេញ។
៣. ការវាយតម្លៃផលប៉ះពាល់ផ្នែកបរិស្ថានគួរត្រូវបានផ្សព្វផ្សាយជាសាធារណៈ ស្វែងរកបានតាមអ៊ីនធឺណេតដើម្បីអាចពិនិត្យមើលបាន និងបង្កើនតម្លាភាព។
៤. ប្រជាពលរដ្ឋជាច្រើនដែលទទួលបានផលប្រយោជន៍ពីបឹង គួរត្រូវបានអញ្ជើញជាដៃគូក្នុងការប្រឹក្សាយោបល់ជាមួយរាជរដ្ឋាភិបាល។
៥. បឹង និងតំបន់ដីសើមសំខាន់ៗ ដូចជាបឹងតាមោក និងតំបន់ដីសើមបឹងទំពុន ឬជើងឯក គួរត្រូវបានអភិរក្សក្រោមច្បាប់ពិសេសដែលមានការការពារយ៉ាងតឹងរ៉ឹង ចំពោះការអភិវឌ្ឍ និងការធ្វើឱ្យខូចខាតណាមួយដោយសារការការពារបច្ចុប្បន្ន ក្រោមច្បាប់ភូមិបាលនៅមិនទាន់គ្រប់គ្រាន់នោះទេ ដែលនេះអាចបណ្តាលឱ្យមានផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមានធ្ងន់ធ្ងរដល់ប្រទេសជាតិ។

សមាគមធានាស្តោត

Sahmakum Teang Tnaut- a Cambodian Urban NGO

ទូរសព្ទ៖ 023 555 1964

គេហទំព័រ៖ <http://teangtnaut.org/>

សំឡេងទីក្រុង៖ <https://urbanvoicecambodia.net/>

ហ្វេសប៊ុក៖ <https://www.facebook.com/teangtnaut/>